

emcdda.europa.eu

SAMENVATTING — SELECTED ISSUE:

Trends in injecterend drugsgebruik in Europa

Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving
Onder embargo tot 24.6.2010 — 00.00 uur

Inleiding

In dit *Selected issue* wordt de stand van zaken gegeven met betrekking tot injecterend drugsgebruik in Europa. Twee vragen staan centraal in het verslag: wat is de prevalentie van, en wat zijn de trends in injecterend drugsgebruik in het Europa van vandaag en hoe proberen Europese landen deze vorm van drugsgebruik en de schadelijke gevolgen ervan te voorkomen of te beperken?

De prevalentie van, en de trends in injecterend drugsgebruik in Europa worden geschat op basis van diverse gegevensbronnen. De meest recente gegevens wijzen erop dat injecterend drugsgebruik in de meeste Europese landen stabiel blijft of afneemt. Maatregelen als substitutiebehandeling voor opiatengebruik en omruilprogramma's voor naalden en spuiten, die tot doel hebben de schadelijke gevolgen van injecteren te beperken, bereiken thans een groot deel van de doelgroep.

Prevalentieschattingen

- Nationale schattingen (beschikbaar voor 14 landen) variëren van minder dan één tot 15 injecterende drugsgebruikers per duizend inwoners in de leeftijdscategorie van 15 tot en met 64 jaar, wat wijst op aanzienlijke verschillen tussen de landen.
- Voor de twaalf EU-lidstaten waarvoor prevalentieschattingen beschikbaar zijn, bedraagt het gewogen gemiddelde ongeveer 2,5 injecterende gebruikers per duizend inwoners van 15 tot en met 64 jaar. Geëxtrapoleerd naar de gehele Europese Unie betekent dit driekwart tot één miljoen actieve injecterende drugsgebruikers.
- Vijf landen hebben gegevens verstrekt op basis waarvan de trend in de prevalentie van injecterend drugsgebruik tussen 2002 en 2007 kon worden geanalyseerd. Hoewel zich een daling heeft voorgedaan in drie van de betrokken landen, was het verschil alleen in het **Verenigd Koninkrijk** statistisch significant.

Drugsgebruikers die in behandeling gaan

- Zesentwintig Europese landen hebben gegevens verstrekt over drugsgebruikers die in 2007 met een behandeling zijn gestart. Gegevens over gebruikers die met een behandeling starten, zijn niet noodzakelijkerwijs representatief voor de gehele groep gebruikers die in behandeling is.
- Eén derde (33%) van alle drugscliënten die in 2007 met een behandeling zijn gestart, melden injecteren als de gebruikelijke toedieningswijze van hun primaire drug. Het percentage cliënten dat zijn primaire drug "gewoonlijk injecteert" varieert van minder dan 2% in **Nederland** tot 93% in **Litouwen**.
- Min of meer een kwart van de drugsgebruikers die in behandeling gaan, verklaart in het verleden te hebben geïnjecteerd, maar dat momenteel niet meer te doen. Ongeveer 60% van de drugsgebruikers die met een behandeling starten, injecteert dus drugs of heeft dat in het verleden gedaan.
- In Europa worden vooral opiaten geïnjecteerd. Gemiddeld meldt 45% van de cliënten die voor primair opiatengebruik in behandeling gaan dat zij de drug gewoonlijk injecteren. Van de primaire cocaïnecliënten verklaart 8% de drug doorgaans te injecteren. In landen waar amfetaminegebruikers de

NL — Onder embargo tot 24.6.2010 — 00.00 uur

grootste groep drugscliënten vormen, zegt 41% tot 83% van de primaire amfetamine- (**Finland** en **Zweden**) en metamfetaminegebruikers (**Tsjechië** en **Slowakije**) de drugs meestal te injecteren.

- Tussen 2002 en 2007 is het percentage cliënten dat voor het eerst in behandeling ging voor opiaten, cocaïne of amfetaminen en zijn primaire drug injecteerde, in de meeste landen gedaald.
- Gegevens over cliënten die tussen 2002 en 2007 voor het eerst in behandeling zijn gegaan, duiden op een dalende trend in injecterend gebruik onder primaire cocaïnegebruikers en een stabiele situatie onder amfetaminegebruikers.

Injecterend gebruik in gevangenissen

- Naargelang het land meldt 6 tot 38% van de gedetineerden ooit drugs te hebben geïnjecteerd. Injecterend gebruik in de gevangenis wordt gemeld door 1 tot 31% van de gedetineerden.

Gegevens betreffende infectieziekten

- Uit tests van drugsgebruikers op infectieziekten is gebleken dat in bepaalde landen een hoog percentage drugsgebruikers gedurende minder dan twee jaar injecteert, wat wijst op een meer recente toename van het injecterend gebruik, en dat in verscheidene landen een hoog percentage van de gebruikers onder de 25 jaar injecteert.
- In de EU-lidstaten blijft het aantal gerapporteerde nieuw gediagnosticeerde hiv-besmettingen onder injecterende drugsgebruikers in grote mate stabiel en op een laag niveau, of is er zelfs sprake van een daling.
- In de buurlanden van de Europese Unie neemt het aantal gerapporteerde hiv-besmettingen ten gevolge van injecterend drugsgebruik toe, wat wijst op een hoog besmettingspercentage.

Trends in door drugs geïnduceerde sterfgevallen in Europa

- Aangezien bij een groot deel van de door een overdosis veroorzaakte sterfgevallen heroïne werd geïnjecteerd, kunnen uit de gegevens over door drugs veroorzaakte sterfgevallen mogelijk conclusies worden getrokken over de prevalentie van, en de trends in injecterend drugsgebruik.
- Uit gegevens van 2007 blijkt een stabiele trend in het aantal door drugs geïnduceerde sterfgevallen in 5 van de 18 EU-lidstaten, maar een stijgende trend in de 13 overige landen.
- De leeftijdsprofielen van de door drugs geïnduceerde sterfgevallen duiden erop dat het aantal jonge heroïnegebruikers in de meeste landen min of meer stabiel blijft of zelfs daalt. In een aantal landen wijzen de gegevens echter op een toename van het aantal jonge drugsgebruikers, voornamelijk injecterende heroïnegebruikers.

Op injecterend drugsgebruik gerichte interventies

- De aanpak van injecterend drugsgebruik en de gevolgen ervan is in de Europese landen hoofdzakelijk gericht op de behandeling van drugsgebruik, in het bijzonder op substitutiebehandeling voor opiatengebruik, de meest doeltreffende interventie om injecterend gebruik te beperken.
- In 2007 volgden in de Europese Unie naar schatting 650 000 cliënten een substitutiebehandeling, wat overeenstemt met ongeveer 40% van het geschatte totale aantal problematische opiatengebruikers. Het aantal gebruikers dat in 2007 een substitutiebehandeling volgde, lag meer dan drie keer hoger dan in 1995.
- Uit gegevens van meer dan 10 landen blijkt dat er grote verschillen zijn in het percentage problematische opiatengebruikers dat toegang heeft tot substitutiebehandeling, variërend van 5% in **Cyprus** tot meer dan 50% in **Duitsland**.
- Alle EU-lidstaten alsook Kroatië en Noorwegen beschikken over omruilprogramma's voor naalden en spuiten, die tot doel hebben het risico op infectieziekten door het delen van naalden en spuiten te beperken. Deze programma's zijn in de meeste landen ook goed toegankelijk.

- Tussen 2003 en 2007 is het aantal uitgedeelde spuiten in de 14 landen die over gegevens beschikken met 33% gestegen.
- Gespecialiseerde distributiepunten voor spuiten — exclusief apotheken — verspreiden elk jaar in de hele Europese Unie naar schatting een vijftigtal spuiten per injecterende drugsgebruiker.